

Bruxelles, 30. srpnja 2021.
(OR. en)

Međuinstitucijski predmet:
2021/0239 (COD)

10286/21
ADD 3

EF 224
ECOFIN 661
DROIPEN 119
ENFOPOL 256
CT 92
FISC 107
COTER 82
CODEC 1001

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Za:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, glavni tajnik Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	SWD(2021) 191 final
Predmet:	RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE SAŽETAK IZVJEŠĆA O PROCJENI UČINKA priložen dokumentu Paket mjera za suzbijanje pranja novca Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma Prijedlog DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o mehanizmima koje države članice trebaju uspostaviti radi sprečavanja korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma i o stavljanju izvan snage Direktive (EU) 2015/849 Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o osnivanju tijela za sprečavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma te izmjenu uredbi (EU) br. 1093/2010, (EU) br. 1094/2010, (EU) br. 1095/2010 Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o informacijama koje se navode pri prijenosu novčanih sredstava i određene kryptoimovine

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument SWD(2021) 191 final.

Priloženo: SWD(2021) 191 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 20.7.2021.
SWD(2021) 191 final

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE
SAŽETAK IZVJEŠĆA O PROCJENI UČINKA

priložen dokumentu

Paket mjera za suzbijanje pranja novca

Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma

Prijedlog DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o mehanizmima koje države članice trebaju uspostaviti radi sprečavanja korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma i o stavljanju izvan snage Direktive (EU) 2015/849

Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o osnivanju tijela za sprječavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma te izmjenju uredbi (EU) br. 1093/2010, (EU) br. 1094/2010, (EU) br. 1095/2010

Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o informacijama koje se navode pri prijenosu novčanih sredstava i određene kryptoimovine

{COM(2021) 420 final} - {SEC(2021) 391 final} - {SWD(2021) 190 final}

Sažetak
Procjena učinka paketa zakonodavnih prijedloga Komisije o suzbijanju pranja novca i financiranja terorizma (SPNFT), uključujući: Nacrt uredbe o SPNFT-u, Nacrt izmjene Direktive 2015/849 o SPNFT-u, Nacrt uredbe o osnivanju tijela EU-a za SPNFT.
A. Potreba za djelovanjem
Zašto? Koji se problem rješava?
Unatoč nedavnim revizijama Direktive o suzbijanju pranja novca, utvrđena su tri problema: nedostatak jasnih i dosljednih pravila, nedosljedan nadzor unutarnjeg tržišta te nedovoljna koordinacija i razmjena informacija među financijsko-obavještajnim jedinicama (FOJ-evi). U tom se pogledu upućuje na „post mortem” izvješće iz 2019. o nedavnim slučajevima pranja novca u EU-u (COM(2019)373 final). Kad je riječ o pravilima, upozorava se na nedostatak ograničenja pri gotovinskim transakcijama i utjecaj koji to ima na smanjenje velikog rizika od pranja novca koji proizlazi iz velikih gotovinskih plaćanja. Moglo bi biti korisno dodatno uskladiti opseg subjekata obuhvaćenih zakonodavstvom o suzbijanju pranja novca i dubinsku analizu stranke. Pristup koji se sada primjenjuje na treće zemlje ograničen je učinkovitosti. Nadzor se različito provodi među državama članicama zbog razlika u resursima i praksama. FOJ-evi trenutačno nemaju zajedničke metode i usklađene predloške zbog čega je otežana zajednička analiza, što dovodi do neoptimalnog otkrivanja transakcija i aktivnosti koje bi mogle biti povezane s pranjem novca i financiranjem terorizma. Sadašnji pristup prekograničnom utvrđivanju vlasnika bankovnih računa nije učinkovit.
Što se nastoji postići ovom inicijativom?
Cilj je ojačati preventivni okvir SPNFT-a u EU-u otklanjanjem postojećih nedostataka koji kriminalcima omogućuju zlouporabu financijskog sustava EU-a za pranje nezakonito stečenih sredstava i dopuštaju financiranje terorističkih aktivnosti. Taj se cilj nastoji postići djelovanjima na zakonodavnoj i strukturnoj razini: - Jasniji skup pravila i izravno primjenjive odredbe rezultirat će dosljednijom primjenom okvira. Time će se subjektima koji su obvezni u EU-u primjenjivati pravila SPNFT-a pružiti usklađeniji pristup i dosljednije mjere koje moraju provesti te će se uvesti gornja granica za gotovinska plaćanja u EU-u. - Osnivanjem tijela EU-a za suzbijanje pranja novca (AMLA) poboljšat će se nadzor i poduprijeti suradnja među FOJ-evima.
Koja je dodana vrijednost djelovanja na razini EU-a?
U Komisijinu paketu mjera za suzbijanje pranja novca iz 2019. istaknuto je na koje su sve način kriminalci mogli iskorištavati razlike u sustavima SPNFT-a država članica. Budući da se većina aktivnosti pranja novca i financiranja terorizma obavlja preko granice, dobra suradnja među nacionalnim nadzornim tijelima i FOJ-evima ključna je za sprečavanje tih kaznenih djela. Mnogi subjekti koji podliježu obvezama suzbijanja pranja novca bave se prekograničnim aktivnostima, a različiti pristupi nacionalnih nadzornih tijela i FOJ-eva ograničavaju ih u postizanju optimalnih praksi za SPNFT na razini grupe. Za rješavanje tih prekograničnih pitanja i maksimalno iskorištavanje kapaciteta financijskog sustava EU-a za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorizma potrebna je bolja koordinacija na razini EU-a, uključujući element izravnog nadzora najrizičnijih subjekata na razini EU-a.
B. Rješenja
Koje su se zakonodavne i nezakonodavne opcije razmatrale? Postoji li najpoželjnija opcija? Zašto?
Osim osnovnog scenarija (minimalne izmjene postojeće Direktive o suzbijanju pranja novca), opcije u pogledu pravila SPNFT-a obuhvaćaju izravno primjenjiva i usklađenija pravila koja se primjenjuju samo na subjekte obuhvaćene zakonodavstvom ili i na nadzorna tijela i FOJ-eve. U području nadzora osnovni scenarij obuhvaća ograničenu koordinaciju SPNFT-a koju provodi Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo, kao što je to sada slučaj. Druga je opcija uvođenje neizravnih nadzornih ovlasti na razini EU-a (tijelo EU-a koje nadzire nacionalna nadzorna tijela), a postoji i opcija da se na razini EU-a uspostavi izravan nadzor nad nekim najrizičnijim subjektima. Posljednja je opcija izravan nadzor EU-a nad svim obveznicima. Za FOJ-eve osim osnovnog scenarija s neformalnom koordinacijom među nacionalnim FOJ-evima, postoji i opcija uspostave mehanizma za koordinaciju i potporu na razini EU-a. Još jedna opcija je da se na razini EU-a uspostavi jedinstveni FOJ koji bi zamijenio nacionalne FOJ-eve. Odabrane su sljedeće opcije: skup usklađenijih propisa o SPNFT-u, uključujući usklađeniji skup subjekata koji podliježu zahtjevima SPNFT-a, usklađenije zahtjeve za te subjekte i gornju granicu od 10 000 EUR za gotovinska plaćanja u EU-u; nadzorno tijelo EU-a za SPNFT s neizravnim nadzornim ovlastima u pogledu svih subjekata koji podliježu zahtjevima SPNFT-a i s izravnom nadzornom nadležnošću za odabir najrizičnijih subjekata u financijskom sektoru; mehanizam za koordinaciju i potporu FOJ-evima na razini EU-a, integriran u

istu agenciju EU-a kao i nadzorno tijelo; povezivanje nacionalnih registara bankovnih računa i sustava za dohvat podataka.

Tko podržava koju opciju?

U okviru javnog savjetovanja primljena su 202 odgovora ispitanika, od kojih je 99 % smatralo da je potrebno poduzeti daljnje djelovanje u suzbijanju pranja novca i financiranja terorizma. Djelovanje na razini EU-a ocijenjeno je kao najučinkovitija opcija. Sve kategorije dionika podržavaju usklađenija pravila, uključujući usklađeniji skup obveznika (76 %), usklađenije zahtjeve koje moraju primjenjivati (67 %) i ograničenja za gotovinska plaćanja (55 %). Kad je riječ o nadzornom tijelu EU-a, 55 % ispitanika radije bi da se njime odmah ili postupno obuhvate svi subjekti (čemu su manje skloni dionici izvan financijskog sektora). Većina dionika podržava prijedlog da mehanizam FOJ-a ima široke nadležnosti, koje obuhvaćaju izradu predložaka (57 %), procjenu trendova i rizika (62 %) i pružanje potpore zajedničkim analizama (57 %).

C. Učinci najpoželjnije opcije

Koje su prednosti najpoželjnije opcije (ako postoji, inače prednosti glavnih opcija)?

Glavna je prednost najpoželjnijih opcija veća učinkovitost i djelotvornost okvira EU-a za SPNFT zahvaljujući dosljednijoj primjeni i provedbi pravila, što podupiru i usklađuju strukture na razini EU-a. To će kriminalcima onemogućiti da iskorištavaju regulatorne razlike među državama članicama te će se bolje zaštititi financijski sustav i gospodarstvo EU-a. Cilj je učinkovitijim pristupom prema trećim zemljama rasteretiti subjekte primjenom poboljšanih pravila i provedbom pojačanih provjera samo u rizičnim situacijama. Povezivanjem registara bankovnih računa na razini EU-a ubrzao bi se pristup informacijama o bankovnim računima te bi se olakšala prekogranična suradnja između FOJ-eva i drugih nadležnih tijela. Ograničenje gotovinskih transakcija na iznose do 10 000 EUR imat će odvrćajući učinak na pranje novca, a neće utjecati na financijsku uključenost.

Koji su troškovi najpoželjnije opcije (ako postoji, inače troškovi glavnih opcija)?

Glavni troškovi odnose na osnivanje i tekuće troškove novog tijela EU-a za SPNFT (regulatorna agencija). Ako bi osoblje u potpunoj operativnoj sposobnosti obuhvaćalo 250 ekvivalenata punog radnog vremena, godišnji trošak iznosio bi približno 40 milijuna EUR. Predviđeno je da bi se više od polovine tog troška moglo pokriti naknadama koje bi plaćali financijski subjekti obuhvaćeni okvirom.

Subjekti iz privatnog sektora nedavno obuhvaćeni okvirom za suzbijanje pranja novca također će snositi troškove. Ti su subjekti uglavnom određene vrste pružatelja usluga povezanih s kriptoinovinom i platforma za skupno financiranje. Ti će troškovi uglavnom uključivati zapošljavanje i osposobljavanje osoblja u području SPNFT-a i pribavljanje odgovarajućih informatičkih aplikacija. Neki subjekti obuhvaćeni okvirom za SPNFT plaćat će doprinose AMLA-i. Točan iznos doprinosa po subjektu ovisit će o broju subjekata koji će morati plaćati doprinose, što će se utvrditi u kasnijem delegiranom aktu.

Povezivanjem centraliziranih registara bankovnih računa i sustava za dohvat podataka nastat će troškovi u smislu uspostave i održavanja sustava. Uzimajući u obzir troškove drugih sustava EU-a, troškovi buduće platforme za povezivanje okvirno se procjenjuju na oko 2 000 000 EUR.

Kako će to utjecati na poduzeća, MSP-ove i mikropoduzeća?

Financijske institucije koje posluju prekogranično imat će korist od jasnijih i dosljednijih pravila u EU-u, čime će se smanjiti troškovi usklađivanja. Osim toga, imat će na raspolaganju usklađenije prakse i bolje će komunicirati s nacionalnim nadzornim tijelima i FOJ-evima, pri čemu će neke od tih institucija biti pod nadzorom samo jednog nadzornog tijela EU-a. Na druge obveznike trebao bi se primjenjivati kvalitetniji nadzor te bi trebali od FOJ-eva primati bolje povratne informacije. MSP-ovi obuhvaćeni okvirom za suzbijanje pranja novca uglavnom su nefinancijski, uključujući javne bilježnike, posrednike u prometu nekretnina, računovođe i sl. Oni trenutačno imaju ograničenu ulogu u otkrivanju pranja novca i financiranja terorizma. Naučit će bolje prepoznavati aktivnosti pranja novca i financiranja terorizma te unaprijediti nadzor nad primjenom mjera SPNFT-a. Tom bi se inicijativom trebao povećati broj prijavljenih sumnjivih transakcija.

Hoće li to bitno utjecati na državne proračune i uprave?

Nisu predviđeni takvi negativni učinci. Moglo bi biti ušteda za neka nacionalna nadzorna tijela koja sada nadziru subjekte nad kojima će se nadzor prenijeti na nadzorno tijelo EU-a.

Hoće li biti drugih bitnih učinaka?

Glavni bitni učinak koji se očekuje je smanjenje aktivnosti pranja novca i financiranja terorizma u EU-u. Prema procjeni Europolu vrijednost neotkrivenih aktivnosti pranja novca i financiranja terorizma godišnje iznosi preko 100 milijardi EUR. Bolji preventivni okvir može pridonijeti smanjenju te brojke smanjenjem mogućnosti koje su na raspolaganju kriminalcima. Time bi se mogle ostvariti velike koristi za socijalnu sigurnost. Osim toga, bolje otkrivanje pozitivno će utjecati na slučajeve koji se istražuju i kazneno gone te povećati mogućnosti za povrat imovine u korist svih.

D. Daljnje mjere
Kad će se predložene mjere preispitati?
Klauzulom o preispitivanju u budućoj Uredbi o suzbijanju pranja novca propisat će se evaluacija u roku od pet godina od njezina početka primjene. Istodobno će se preispitati i AMLA ako će do tada djelovati najmanje dvije godine.